

Waaruit bestaat het DNA van een buurtwerkkamer?

Een buurtwerkkamer is een krachtig concept in een kwetsbare buurt met als doel het *'activeren van kwetsbare bewoners, ook nieuwkomers, samen met krachtige burens, zodat bewoners trots zijn op wat ze goed kunnen, zich thuis voelen in hun buurt en meedoen in onze samenleving'*.

Net als ieder mens is ook elke buurtwerkkamer uniek, bij elke buurt past een eigen buurtwerkkamer. Maar net als bij ieder mens hebben de buurtwerkkamers samen iets met elkaar gemeen: ons DNA.

Ons DNA bekeken met het 'blote oog' - samengevat

- (1) Een buurtwerkkamer is van en werkt vanuit kwetsbare bewoners met als belangrijke bouwsteen: 'iedereen kan iets wat een ander niet kan'. Met als vertrekpunt 'het talent is leidend boven het probleem', waar nodig helpen bewoners elkaar om eerst 'uit de knel' te komen met wat er persoonlijk speelt. Hoofddoel is steeds de persoonlijke groei van de deelnemende bewoners. Altijd op basis van wederkerigheid, 'iedereen die in de buurtwerkkamer iets ontvangt, geeft ook iets terug'.
- (2) In de buurtwerkkamer vinden activiteiten en diensten plaats: altijd op basis van vrijwilligheid en iedereen is altijd welkom, zonder onderscheid op welke grond dan ook. Alles energiegelukkig, dus alleen datgene doen waarin bewoners zélf energie willen steken, vanuit de filosofie dat actief worden betekent 'trots kunnen zijn' op wie je bent. Alleen eerst even je verhaal vertellen en een kop koffie drinken kan ook: iedereen telt mee en mag er zijn, is de moeite waard.
- (3) Bewoners zijn eigenaar van de buurtwerkkamer: iedere vrijwilliger die een verantwoordelijkheid draagt ontvangt een sleutel en alle actieve vrijwilligers, betrokken professionals en financiers zijn er gedeeld eigenaar, waarbij de bewonersvereniging en de financiers samen gedeeld opdrachtgever zijn voor de ondersteunende Buurtwerkkamer Coöperatie.
- (4) Altijd gericht op werk - als iemand dat wil, steeds op basis van wat iemand kan, vooral gericht op vrijwilligerswerk. Als iemand meer wil ook gericht op betaald werk, mogelijk in een perspectiefbaan vanwege de beperkte loonwaarde, steeds met een optimale professionele ondersteuning.

De eerste ledenvergadering van onze coöperatie in 2016.

Ons DNA onder een 'vergrootglas' - de details

Hieronder een opsomming van eigenschappen en leidende principes die het DNA van een willekeurige buurtwerkkamer bepalen.

1. Vanuit kwetsbare bewoners

1A. Iedereen kan iets wat een ander niet kan

Dé belangrijkste bouwsteen van een willekeurige buurtwerkkamer is het uitgangspunt dat 'ieder mens iets kan wat een ander niet kan'. Al het aanbod aan diensten en activiteiten dat vanuit de buurtwerkkamer ontstaat draagt dit leidende principe met zich mee. Iedereen actief in en met de buurtwerkkamer straalt dat uit, zoekt dat op, is er nieuwsgierig naar.

1B. Talent leidend boven probleem

In een buurtwerkkamer is het vertrekpunt altijd het talent van de bewoner die zich meldt. Zelfs als de insteek van het eerste contact met de buurtwerkkamer een 'probleem' is (eenzaamheid, schulden/armoede, gezondheid etc.), zal – al dan niet ná het succesvol adresseren van dit probleem – de vraag zijn: "en waar ben jij goed in en wil/kun je dat vanuit de buurtwerkkamer organiseren?"

1C. Eerst 'uit de knel'

De buurtwerkkamer is de plek waar bewoners samen iets kunnen doen en tegelijkertijd elkaar helpen om waar nodig eerst 'uit de knel' te komen met wat er persoonlijk speelt. Een belangrijke eerste vraag is dan ook vaak 'waar kunnen we u mee helpen?' Dat is belangrijk omdat een bewoner pas echt goed iets kan doen en leren als hij of zij voldoende vrij is van hinderlijke zorgen over bijvoorbeeld een problematische schuld, een probleem met de burens of moeilijkheden met het zelf kunnen doen van boodschappen of verzorgen van de woning.

1D. Persoonlijke groei

Het hoofddoel van de buurtwerkkamer is persoonlijke groei van de deelnemende bewoners uit de wijk waar de buurtwerkkamer zich bevindt. Deze groei varieert van het 'overwinnen' van gevoelens van eenzaamheid tot het vinden van een (betaalde) baan en alles wat zich daar tussenin bevindt. Al het aanbod aan diensten en activiteiten dat in en vanuit de buurtwerkkamer ontstaat en wordt aangeboden draagt deze inzet op persoonlijke groei met zich mee.

1E. Wederkerigheid

In het verlengde van alle vorige punten ligt het principe besloten dat iedereen die iets in de buurtwerkkamer ontvangt, ook iets teruggeeft. In welke vorm dan ook. Dit wordt nooit dwingend opgelegd, maar er wordt wel in variërende intensiteit op gestuurd.

1F. Iedereen is de moeite waard

De basis voor het eerste contact in de buurtwerkkamer is dat iedereen mee telt, er mag zijn, de moeite waard is, ongeacht hoe klein of groot je woont, of je wel of geen (top)baan hebt en of je wel of niet iets kan doen. Alleen eerst even je verhaal vertellen en een kop koffie drinken kan ook.

2. Over de activiteiten en diensten

2A. Vrijwilligheid

Alle diensten en activiteiten die vanuit de buurtwerkkamer worden aangeboden zijn op basis van vrijwilligheid. Voor de inzet bij diensten en activiteiten ontvangt de aanbieder geen geldelijke beloning ánders dan een mogelijke bijdrage ter compensatie van de gemaakte kosten. Denk aan ingrediënten voor de maaltijd of materiaalkosten bij klusjes of handvaardigheid. Dat voorkomt 'scheve gezichten' en oneigenlijke discussies over wat wel of niet een billijke betaling is voor wat iemand doet.

2B. Iedereen is altijd welkom

Diensten en activiteiten staan altijd open voor een ieder die daarin geïnteresseerd is: 'iedereen is altijd welkom'. Er wordt geen onderscheid gemaakt op welke grond dan ook. De buurtwerkkamer kan dan ook niet exclusief door één persoon of één groep gebruikt worden en het aanbod heeft daarmee nooit een besloten karakter. Ook niet gedurende een deel van de dag. Dit omdat iedereen even veel recht heeft om te kunnen groeien met en vanuit de buurtwerkkamer (er dus gebruik van te maken), omdat niemand méér waard of nodig is of belangrijker dan een ander en omdat bewoners juist elkaar kunnen steunen, van elkaar kunnen leren en méér kunnen als ze open staan voor elkaar.

2C. Energiegericht

Buurtwerkkamers zijn energiegericht. Dat betekent dat alleen die activiteiten en diensten plaatsvinden waarin bewoners zélf energie willen steken. Dit betekent dus ook dat op voorhand niet wordt bepaald welk aanbod aan diensten en activiteiten er vanuit de buurtwerkkamer ontstaat (aanbodgericht). Of dat eerst vraaggericht wordt uitgezocht wat bewoners willen (bijvoorbeeld door enquêtes uit te zetten of interviews te houden) omdat wat bewoners willen niet hetzelfde is aan wat bewoners daadwerkelijk gaan dóen. De energie van direct betrokkenen is bepalend en wordt niet gestuurd vanuit de professionele ondersteuners en/of de financiële partners.

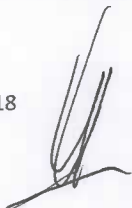
2D. Actief zijn is 'trots kunnen zijn'

In een buurtwerkkamer is actief zijn of worden een belangrijk thema. Actief in werk - onbetaald of betaald (vrijwilligerswerk is ook werk, nuttig werk) - kan heel belangrijk zijn om je als bewoner deel te kunnen voelen van de buurt, van de samenleving en ook om 'trots te kunnen zijn' op wie je bent. Dat is een extra reden om aan alle bewoners in de buurtwerkkamer altijd te vragen: "wat wil *jij* gaan doen?"

3. In eigenaarschap

3A. Ruime uitgifte sleutels

Iedere vrijwilliger die zich belangeloos inzet voor de buurtwerkkamer én daarin een verantwoordelijkheid draagt krijgt indien hij of zij dat wil de sleutel van de buurtwerkkamer. De sleutel versterkt het gevoel van eigenaarschap, bevestigt en versterkt ook het gevoel dat bewoners zelf verantwoordelijkheid dragen en laat zien aan de vrijwilliger dat er vertrouwen is.

3B. Gedeeld eigenaarschap

In een buurtwerkkamer zijn alle leden van de Buurtwerkkamer Coöperatie in gelijke mate eigenaar. Leden zijn actieve vrijwilligers, betrokken professionals, financiers en anderen die daartoe door de Buurtwerkkamer Coöperatie zijn uitgenodigd. Lidmaatschap is niet verplicht, maar wel bepalend voor de mate waarin betrokkenen daadwerkelijk eigenaar zijn en via – in ieder geval – de Algemene Ledenvergadering het recht tot initiatief én stemmen hebben. Dit omvat álle denkbare (beleidsmatige) beslissingen die de Buurtwerkkamer Coöperatie als economische vereniging neemt. Eigenaarschap wordt op drie manieren verworven, namelijk door

- (1) de inzet van bewoners en betrokkenen met een minimum aan vrijwillige uren,
- (2) betaalde inzet van professionals in opdracht van de Buurtwerkkamer Coöperatie en
- (3) het verstrekken van een financiële bijdrage.

Met andere woorden: de uren en vrijwillige inzet van bewoners wegen net zo zwaar als de euro's van financiële partners en de betaalde inzet door professionals.

3C. Bewonersvereniging

Een buurtwerkkamer wordt altijd ondersteund door een bij de Kamer van Koophandel ingeschreven bewonersvereniging uit de wijk waar de buurtwerkkamer is gevestigd. Deze bewonersvereniging vervult in ieder geval twee rollen, namelijk

- (1) het opdrachtgeverschap naar de ondersteunende Buurtwerkkamer Coöperatie en
- (2) het bewaken van de opgaven en doelen zoals die met de Buurtwerkkamer Coöperatie én de financiële partners zijn overeengekomen.

3D. Gedeeld opdrachtgeverschap

In opdracht van zowel de bewonersvereniging als de financiële partners is de Buurtwerkkamer Coöperatie verantwoordelijk voor het ondersteunend coördineren van de buurtwerkkamer. Ook hierin tellen de uren en euro's van de opdrachtgevers even 'zwaar', zo lang dit niet strijdig is met het energiegerichte werken van en bij de buurtwerkkamer. Uiteindelijk hebben de deelnemers, de bewoners die gebruik maken van de buurtwerkkamer, het laatste woord! Het gaat namelijk om hen.

3E. Lidmaatschap van de bewonersvereniging

Deelnemers en gebruikers van een buurtwerkkamer worden altijd – na een aantal bezoeken of deelnames - lid van de bewonersvereniging. Kosten hiervan bedragen in beginsel €1 per jaar (of een vergelijkbaar bedrag vastgesteld door de bewonersvereniging). Lidmaatschap is om meerdere redenen belangrijk:

- (1) het maakt dat de deelnemers/gebruikers van een buurtwerkkamer voelen dat hun aanwezigheid bij en bijdrage aan de buurtwerkkamer daadwerkelijk ergens toe leidt en niet vrijblijvend is;
- (2) het maakt inzichtelijk wat de buurtwerkkamer doet en wat het bereik is en;
- (3) omdat alle deelnemers/gebruikers, via het lidmaatschap, daadwerkelijk eigenaar zijn van de vereniging zijn ze in staat de sociale agenda van de wijk zelf te bepalen én uit te voeren.

3F. Iedereen betaalt en deelt mee

De buurtwerkkamer heeft een meerwaarde voor allerlei instanties actief in diverse leefgebieden, zoals wonen, werken, zorg en welzijn. Daarom is de financiering van een buurtwerkkamer altijd een zaak van zowel woningcorporaties, uitkeringsinstanties en zorgverzekeraars, als ook van gemeenten.

De investering in euro's en uren wordt zichtbaar in het regelmatig/jaarlijks 'symbolisch' ondertekenen van de gezamenlijke afspraken. Dit gebeurt door zowel degenen die met de uren investeren (de bewoners/vrijwilligers en namens hen de bewonersverenigingen die aangesloten zijn bij de buurtwerkkamers) als ook degenen die investeren met euro's (de financiers).

4. Gericht op werk - onbetaald vrijwilligerswerk en betaald werk

4A. Optimale professionele ondersteuning

Alle buurtwerkkamers kennen in beginsel dezelfde opbouw als het gaat om betaalde ondersteuning. Er is een teamcoördinator die parttime (voor ca. 16 tot 24 uur per week) betaald verantwoordelijk is voor de ondersteunende coördinatie van de buurtwerkkamer. Dit is een functie op HBO werk- en denkniveau. De teamcoördinator wordt altijd ondersteund door een assistent teamcoördinator, bij voorkeur voor 32 uur per week (mogelijk ook in een duobaan). Deze assistent teamcoördinator wordt samen - met hulp van de gemeente - geworven onder kandidaten in de langdurige bijstand met een 'grote afstand tot de arbeidsmarkt'. Deze assistent-functie is een perspectiefbaan waarbij kandidaten – gebruikmakend van bestaande wet- en regelgeving op lokaal en nationaal niveau – worden betaald naar rato van hun productiviteit (meestal tussen de 50 en 80% loonwaarde), zowel in een tijdelijk dienstverband als ook voor onbepaalde tijd. Teamcoördinator en assistent zorgen samen voor de optimale professionele ondersteuning van bewoners/vrijwilligers en deelnemers/gebruikers. Optimaal, omdat als het in uren meer zou zijn de bewoners te weinig ruimte ervaren om het zelf te doen. Ook optimaal, omdat als het in uren minder zou zijn juist de groep van kwetsbare bewoners te veel drempels moeten nemen om de buurtwerkkamer zelf te kunnen beheren.

4B. Werken vanuit wat iemand wel kan

Daarnaast zijn er per buurtwerkkamer ook meerdere kandidaten betaald actief die vallen onder het 'doelgroepregister'. Dit zijn vooral mensen die - binnen de Participatiewet - kunnen werken met een beperkte loonwaarde (meestal tussen 30 en 80%) of alleen met gerichte werkbegeleiding. Dit geldt ook voor mensen met bijvoorbeeld een WSW-indicatie - voorheen de Sociale Werkvoorziening – of een Wajong-uitkering. De buurtwerkkamers werken heel bewust met dergelijke kandidaten omdat de ervaring leert dat zij elders – in de reguliere arbeidsmarkt – veelal feitelijk zijn 'afgeschreven en niet (meer) aan de bak komen. Omdat buurtwerkkamers altijd kijken naar wat mensen wél nog kunnen, is besloten daar waar en wanneer mogelijk ook altijd ruimte en uitvoering aan te geven.

4C. Ruimte voor perspectief op (betaald) werk

Ten slotte wil de buurtwerkkamer een plek zijn waar iedereen werkervaring kan opdoen, een stage kan invullen of kan proeven aan wat het werken in een buurtruimte met en voor bewoners kan betekenen. Dat is vooral gericht op onbetaald vrijwilligerswerk. Als iemand meer wil en kan dan is het ook gericht op betaald werk, mogelijk in een perspectiefbaan vanwege de beperkte loonwaarde, al dan niet bij de buurtwerkkamer zelf, steeds met een optimale professionele ondersteuning.

